

Predbežné vyhodnotenie 1.fázy populačného skríningu kolorektálneho karcinómu

Základné informácie

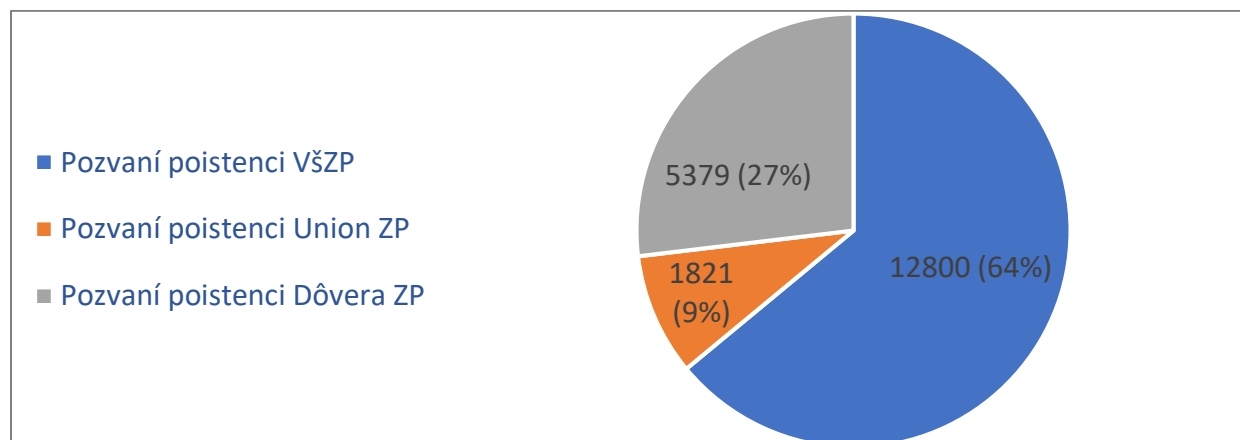
1.fáza populačného skríningu kolorektálneho karcinómu prebiehala v období január- október 2019.

Cieľom skríninového programu bolo zistiť v prvom rade **akceptovateľnosť a spoluprácu** (compliance) pri centrálnom pozývaní na skríninové vyšetrenie na reprezentatívnej vzorke populácie Slovenska vo veku od 50 do 75 rokov.

Do vyhodnotenia boli zahrnuté dáta zozbierané do marca 2020.

Účastníci populačného skríningu boli pozývaní zdravotnými poisťovňami na základe inklúzných a exklúzných kritérií, ktoré definovali populáciu s bežným rizikom vzniku kolorektálneho karcinómu. Celkovo bolo pozvaných 20 000 poistencov, čo predstavuje približne 1,45% populácie SR vo vekovej skupine od 50 do 75 rokov (na základe demografických údajov pre rok 2007, ktoré sa použili pre plánovanie skríninového programu).

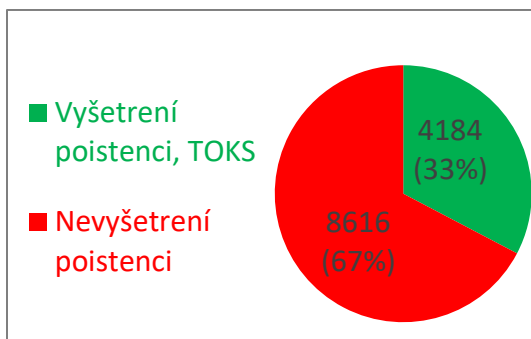
Graf 1: Prehľad počtu pozvaných poistencov

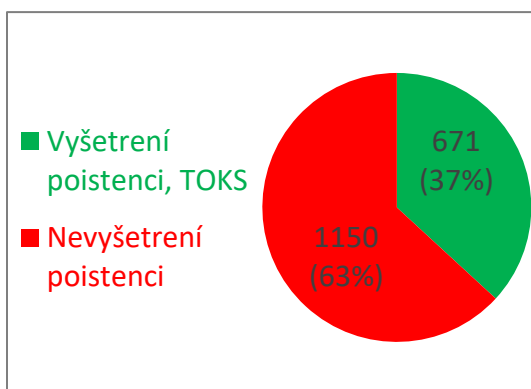
Vyhodnotenie účasti

Úspešnosť prvej fázy skríningu kolorektálneho karcinómu sme vyhodnotili ako mieru účasti na teste na skryté krvácanie v stolici (TOKS), ktorý bol vyhodnotený ambulantne praktickým lekárom pre dospelých alebo laboratórne. Z celkového počtu pozvaných poistencov sa vyšetřilo 6716 poistencov, čo predstavovalo približne 34%.

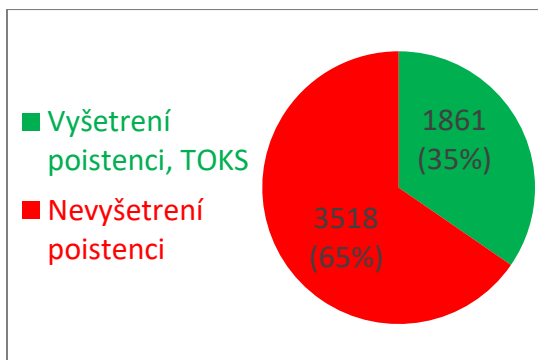
Graf 2: Úspešnosť skríningu u poistencov VŠZP

Graf 3: Úspešnosť skríningu u poistencov Union ZP

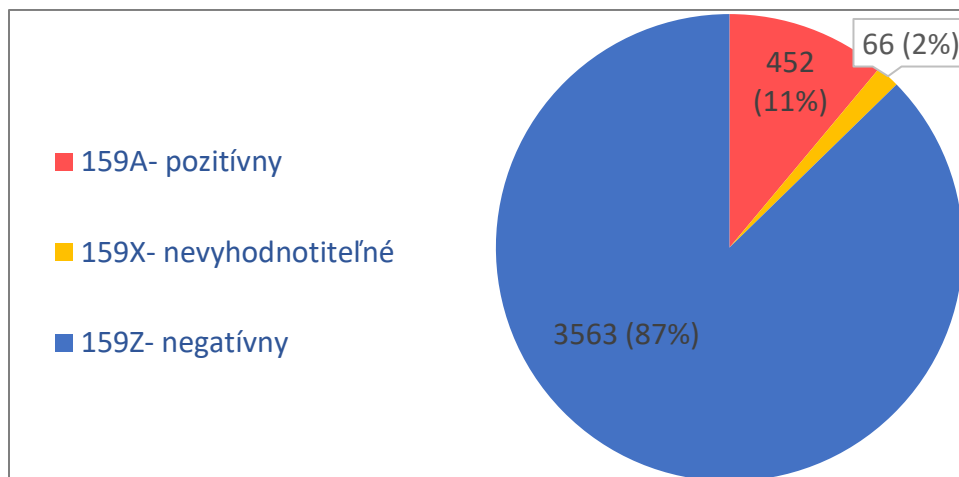
Graf 4: Úspešnosť skríningu u poistencov Dôvera ZP

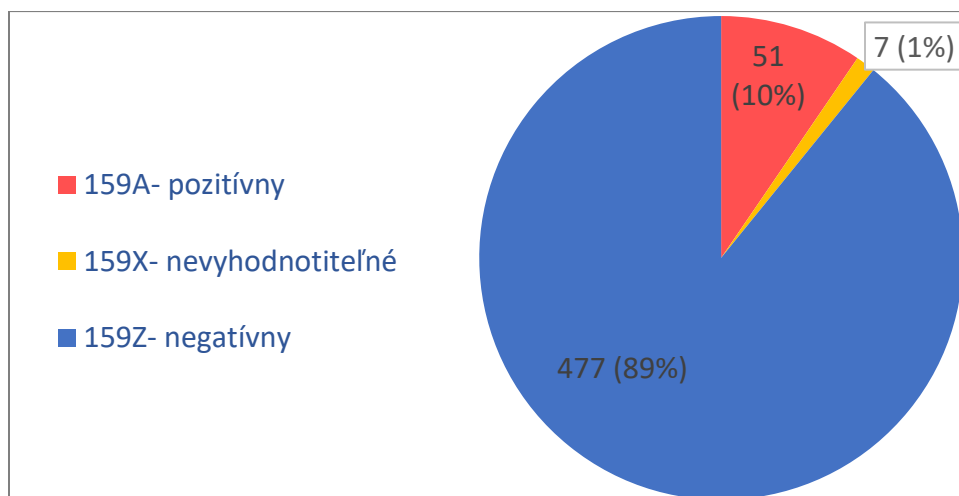
Vyhodnotenie výsledkov ambulantne vyhodnotených TOKS

TOKS vyšetrenie bolo ambulantne vyhodnotených celkovo 6477 krát. V 644 prípadoch bol jeho výsledok pozitívny, čo predstavovalo približne 10%.

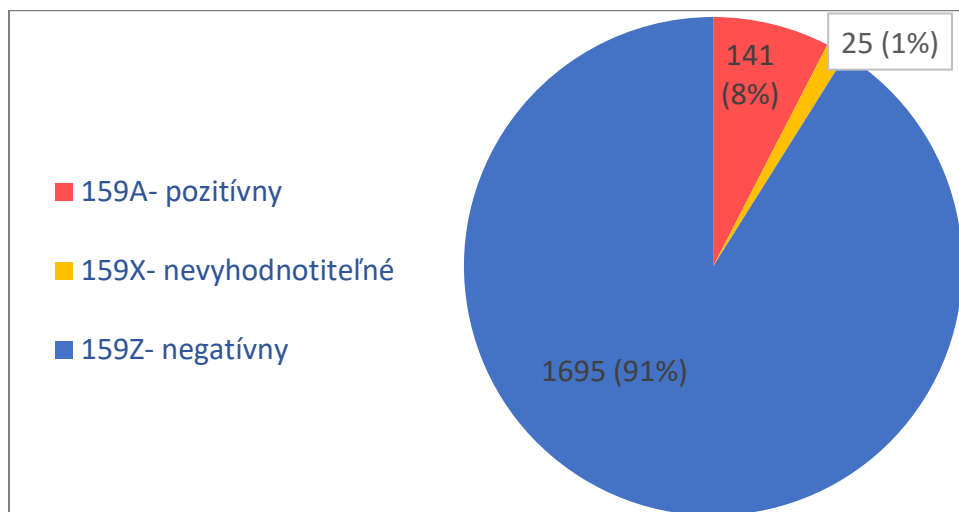
Graf 5: Vyhodnotenie výsledkov ambulantne vykonaných TOKS u poistencov VŽZP

Graf 6: Vyhodnotenie výsledkov ambulantne vykonaných TOKS u poistencov Union ZP

Graf 7: Vyhodnotenie výsledkov ambulantne vykonaných TOKS u poistencov Dôvera ZP

Vyhodnotenie výsledkov laboratórne vyhodnotených TOKS

O výsledkoch laboratórne vyhodnotených TOKS sme od zdravotných poisťovní nemali údaje vzhľadom na to, že v tom čase ešte neboli implementované kódy pre rozlíšenie pozitívnych, negatívnych a nehodnotiteľných nálezov. Mali sme prehľad len o celkovom počte laboratórne vyhodnotených TOKS, ktorých bolo 973.

Vyhodnotenie kolonoskopického vyšetrenia po pozitívnom výsledku TOKS

630 poisťencov malo pozitívny výsledok ambulantne vyhodnoteného TOKS, následne 221 z nich podstúpilo kolonoskopické vyšetrenie, čo predstavovalo približne 35%.

Graf 8: Prehľad počtu poisťencov VŠZP, ktorí po pozitívnom výsledku TOKS podstúpili kolonoskopiu

Graf 9: Prehľad počtu poisťencov Union ZP, ktorí po pozitívnom výsledku TOKS podstúpili kolonoskopiu

Graf 10: Prehľad počtu poistencov Dôvera ZP, ktorí po pozitívnom výsledku TOKS podstúpili kolonoskopiu

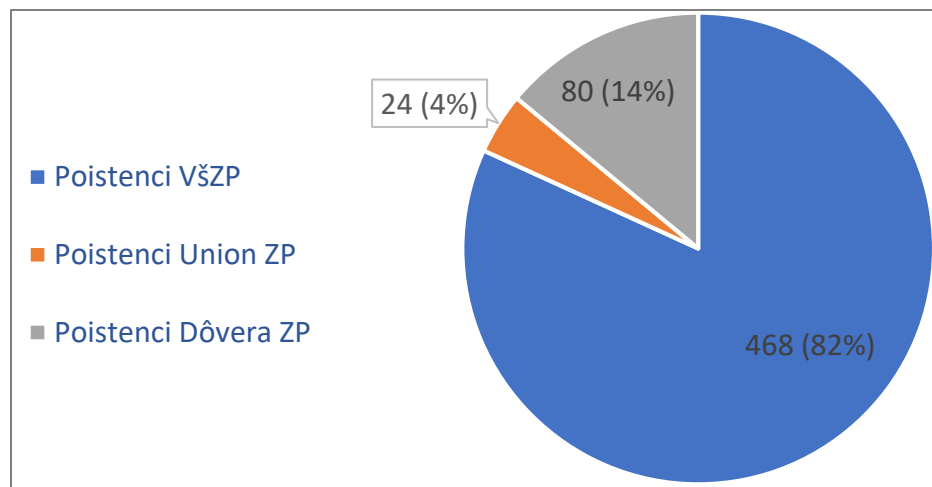
Kolonoskopické vyšetrenie u poistencov VŠZP

Kolonoskopické vyšetrenie bolo realizované 277 poistencom po predchádzajúcom TOKS vyšetrení a 165 poistencom bez predchádzajúceho TOKS vyšetrenia ako primárna skriningová kolonoskopia.

Prehľad počtu vykonaných kolonoskopií

V rámci 1.fázy populačného skríningu kolorektálneho karcinómu bolo vykonaných celkovo 572 kolonoskopií u poistencov všetkých troch zdravotných poisťovní. Zo 468 kolonoskopií u poistencov VŠZP bola v 133 prípadoch vykonaná polypektómia, čo predstavuje približne 28%.

Graf 11: Prehľad počtu vykonaných kolonoskopií

Vyhodnotenie počtu pacientov s diagnostikovaným nádorovým ochorením C18-C20

Celkový počet poistencov VŠZP, ktorí sa zúčastnili 1.fázy populačného skríningu kolorektálneho karcinómu bolo 4349, z nich sa nádorové ochorenie diagnostikovalo 99 pacientom, čo predstavuje približne 2%. Počet zachytených nádorových ochorení zo všetkých uskutočnených kolonoskopií je 17,3% (99 z 572).

Z poistencov Dôvera ZP bol kolorektálny karcinóm diagnostikovaný v jednom prípade. Union ZP nám tieto údaje neposkytla.

Záver

Vyhodnotené dáta boli zozbierané do marca 2020, v tomto čase sa na Slovensku začali postupne zavádzať protiepidemické opatrenia súvisiace s pandémiou ochorenia COVID-19. Tento fakt mohol ovplyvniť prístup poistencov k zdravotnej starostlivosti, ako napríklad doba čakania na termín kolonoskopických vyšetrení. Iba VŠZP nám poskytla údaje o záchyte onkologických ochorení, čo je jeden z dôležitých údajov, pričom z analýzy vyplýva, že záchyt kolorektálneho karcinómu bol u 2% zo všetkých zúčastnených poistencov skríningu s pozitívnym výsledkom TOKS (99 z 4349), a u 17,3% zo všetkých tých, ktorí absolvovali kolonoskopické vyšetrenie (99 z 572). Kolonoskopického vyšetrenia sa však zúčastnilo iba 40% poistencov VŠZP s pozitívnym TOKS, čo mohlo byť do istej miery ovplyvnené aj začínajúcou pandémiou. Z tohto dôvodu plánujeme ďalšie kolo vyhodnotenia dát doplnených o údaje zozbierané po marci 2020.

Na Slovensku je pri nastavenom systéme preventívnych prehliadok cieľom zaviesť organizované skrínigové programy s jednotnou metodikou pozývania, priebehu, hodnotenia priebehu a kvality.

Po prvej fáze populačného skríningu kolorektálneho karcinómu sme zhodnotili, že pre zavedenie dlhodobého, kvalitného a funkčného skrínigového programu na Slovensku je potrebné, aby všetky jednotlivé úrovne od pozývania, cez priebeh až po vyhodnocovanie boli koordinované jedným oficiálnym subjektom- Národným skínigovým centrom, ktoré by súčasne priebežne monitorovalo priebeh a v pravidelných intervaloch skrínigové programy aj vyhodnocovalo.

Vzhľadom na pomerne nízke percento účasti v prvej fáze populačného skríningu kolorektálneho karcinómu je potrebné zamerať sa na jednej strane na edukáciu spoločnosti o potrebe sekundárnej prevencie- skríningu, na druhej strane na motiváciu príslušných lekárov a občanov, ktorí sa zúčastňujú skrínigových programov. Je tiež potrebné využiť potenciál VLD, ktorí môžu hrať významnú úlohu v manažmente pacienta s pozitívnym TOKS a nasmerovať ho na skrínigové kolonoskopické pracovisko.

Podakovanie

Naše podakovanie patrí všetkým trom zdravotným poisťovniam, ktoré nám poskytli dáta nevyhnuté na vyhodnotenie prvej fázy populačného skríningu kolorektálneho karcinómu.

Autor: MUDr. Ľudmila Kutáková

Odborné poradkyne: MUDr. Mária Rečková, PhD., MUDr. Jana Trautenberger Ricová

November 2020

